

TESTOVALI SME PLIENKY Z RAKÚSKA AJ ZO SLOVENSKA. MÁME VÝSLEDKY!

č. 20/20. 5. 2017 • 1,20 €

ŽIVOT

VEĽKÝ TEST PLIENOK

SUSEDSKÁ VOJNA

Strel'ba, vyhrážky, polícia. Susedia každý deň riešia spory s chlapcom s IQ 150

VYMYSELEL DUEL

Jaroslav Čorba o tom, ako vznikajú vedomostné súťaže

MÁM STARÝ DOM

Opraviť alebo zbúrať? Chlapi, čo ich zachraňujú, sú na roztrhanie

Moderné matky

Pre deti to najlepšie. Podľa čoho vyberajú **NELA POCISKOVÁ** a **ZDENKA PREDNÁ**

ringier
axel springer

Susedia

„Bojíme sa o život,“ tvrdia obyvatelia uličky v Zlatých Moravciach. „Chcú nás vyštvať a mňa dostať do ústavu,“ hovorí **DVADSAŤROČNÝ ADRIAN**.

To, čo sa odohráva v jednej z uličiek v zlatomoravskej miestnej časti Chyzerovce, je ako nočná mora, ktorú by nikto z nás zažiť nechcel. Napäté a až extrémne susedské vzťahy sa tu podpísali na všetkom, znepriatelený je, zdá sa, aj vzduch, ktorý hlavní aktéri tohto príbehu dýchajú. Neprejde hádam deň, že by policajná hliadka do tejto miestnej časti nemala výjazd. Nie však k domácim Rómom, ktorými sú Chyzerovce typické a ktorí roky púťali pozornosť. Tentoraz je stredobodom záujmu dvadsaťročný Adrian. Susedia sa ho boja.

Nenávisť

Nočnú moru už niekoľko rokov prežívajú najbližší susedia mladého študenta. Tí tvrdia, že to, čo im chlapec robí, už prekročilo všetky medze a jednoducho nevedia, ako ďalej. Chlapec sa vraj nevie správať, atakuje okolie rôznymi nadávkami, prehadzuje cez plot zvieracie výkaly, obnažuje sa, hádže po susedoch kamene a dokonca vraj strieľa po okolí so vzduchovkou! Keď sa už stane, že niekto stratí nervy, je to zvyčajne chlapec, kto na protivstranu zaútočí aj fyzicky, buď niečo hodí, alebo človeka jednoducho opluže. V noci vraj neľudsky reve na záhrade, búcha, trieska a všetko natáča na mobil, takže na súkromie môže okolie pokojne zabudnúť. Hovorí sa, že dobrých susedov robí poriadne vysoký plot, v tomto prípade sa však ukazuje, že to nestačí. Ak máte suseda, u ktorého neustále vyštekáva pes, alebo sa jeho deti nevedia vpratať celé dni do kože, určite viete, o čom je reč, ale

FOTO: ARCHIV

PETER ONDREJKA ČULIK má v susedstve firmu. „Naozaj už toho máme dosť,“ hovorí.

ADRIAN medializáciu považuje za štvanicu proti nemu a otcovi.

FOTO: MIRO MIKLAS

Geletovci tvrdia, že im susedia ničia majetok. Ukážkou sú tieto vyhádzané škridle z budovy na hranici pozemku.

FOTO: MIRO MIKLAS

JE ZA SUSEDskou HÁDKOU CIELENÁ MANIPULÁCIA, ALEBO IDE NAOZAJ O ŽIVOT?

býva v tesnom susedstve mladého muža. „Aj sme to skúšali riešiť s jeho otcom, ale ten sa ho asi bojí, povedal nám, že syn je chorý, aby sme si ho nevšíмали. Lenže to sa jednoducho nedá! Ja som pre jeho syna všetko možné, predstavte si tie najhoršie vulgarizmy, ktoré poznáte. Rovnako môj manžel a naše deti. Polícia je tu ako na klavíri, no nikdy nič neurobí, všetko skončilo na okresnom úrade na priestupkoch, ktoré sa vraj nepreukázali.“ Do rozhovoru sa pridáva aj miestny poslanec Jozef Paluška, ktorý je rovnako ako pani Geletová so spomínanou rodinou na vojnovnej nohe. „Ja som tomu ani neveril, bývam totiž na druhej strane cesty, ale pani Geletová ma zavolała, aby som sa prišiel pozrieť. A odvtedy

som jeho nepriateľ tiež. Sám som natočil na video, ako sa obnažuje na verejnosti, ukazuje holé prirodzenie, holý zadok,“ tvrdí poslanec. Keď mladého suseda nachytal, ako mu kope do brány, fyzicky ho napadol. „Jeho otec sa začal ospravedlňovať, no on sa proti mne rozbehol s pästou a vyhrážkami, že ma zabije. Na to sa pred neho postavil otec a odsunul ho, takže nedošlo k fyzickému útoku. Mal som vtedy na to aj svedka, môjho zata,“ hovorí poslanec. Všetci zhodne tvrdia, že chlapec je celé dni sám doma, otec chodí do práce. „Žiadnu opatrovatelku nemá, nechodí tam ani jeho matka,“ pokračuje suseda Ďurčeková, ktorá rovnako ako poslanec býva neďaleko, na druhej strane cesty. „Jeho právnici všetko oto-

Keď jeden plot nestačí. Nastavili ešte zástenu, aby s Adrianom neprišli do kontaktu.

FOTO: MIRO MIKLAS

„Rozbil nám okno na dome,“ hovorí **TATIANA GELETOVÁ** a dodáva, že mladý muž po nich strieľa vzduchovkou.

čili proti nám, že sme vytvorili zločineckú skupinu, ktorá ho šikanuje, že ho obťažujeme, všetko naopak! Jednoducho sme bezmocní. On keď niečo urobí, hneď zavolá políciu, akože ste začali vy. A potom je to len tvrdenie proti tvrdeniu a nič sa s tým nerobí. Polícia nám povedala len toľko, že čím viac oznámení na neho bude, aj keď nebudú dokázateľné, bude to v náš prospech.

Videa a fotografie. Každý má svoju verziu toho, čo sa na ulici robí. Vľavo poslanec PALUŠKA.

Ale on v tých oznámeniach začína skoro vyhrávať! Riešením by bolo, keby sa ten chlapec išiel niekam liečiť. Tatiana Geletová dodáva: „Aby bol umiestnený do zariadenia adekvátneho jeho zdravotnému stavu a mal okolo seba aj takých ľudí, ako je on sám. Ten chlapec potrebuje sústavne robiť niekomu zlo, zlo, zlo, lebo ho to živí.“

Adrianov príbeh

Ak by ste teraz čakali, že príbeh susedskej vojny bude pokračovať v podobe nepriateľského stretnutia s nebezpečným psychopatom, myľte sa. S Adrianom a jeho otcom sme si dohodli stretnutie u nich doma, zaobíšlo sa to bez invektív, nadávok, obnažovania a čohokolvek ešte, čoho sme sa vopred, a celkom zbytočne, obávali. Adrian nás privítal normálne oblečený, dokonca

ešte v košeli a v kravate, pretože si práve v deň nášho stretnutia bol v strednej škole po záverečné vysvedčenie. S jednotkami a dvojkami. Čakajú ho ešte záverečné maturitky a potom chce ísť študovať na technickú univerzitu. To je jeho sen. To, čo sa okolo neho deje, chápe, no nie celkom rozumie tomu, prečo mu to susedia robia. Nie žeby bol hlúpy, to určite nie. Ako nám sám prezradil, jeho IQ dosahuje výšku stopäťdesiat, a z toho, čo od neho počujeme, mu nemáme dôvod neveriť. No kto by celkom chápal osobné útoky okolia, keby bol presvedčený, že na ne nie je žiadny logický dôvod? To, že susedská vojna nabrala extrémne obrátky, Adrian a jeho otec Marián priznávajú. „Sme cudzí, iní, nie sme domáci a tento dom chceme kúpiť susedia. Práve tí, s ktorými máme najväčšie problémy. To je pravý dôvod, prečo tieto spory nastali a prečo môjho syna okolie šikanuje a provokuje,“ hovorí otec Marián, ktorý sa do Chyzeroviec presťahoval kvôli práci v neďalekých Mochovciach, kde zastáva manažérsku funkciu. Obaja pochádzajú z Bratislavy, kde dodnes žije Mariánova exmanželka a Adrianova matka, ktorá syna pravidelne v Chyzerovciach navštevuje. „Im vôbec nejde o to, aby s nami vychádzali. Všetko začal miestny poslanec Paluška, ktorý odštartoval negatívnu medializáciu našej rodiny. Bol to len nástroj, aby nás odtiaľto vyštval. Všetci tu vedia, že mám pred maturi-

tami, no chceli ma psychicky zničiť. A robia to stále. My tu bývame od februára 2013 a hoci najskôr všetko vyzeralo normálne, zistili sme, že Geletovci robia všetko pre to, aby nartušali náš pokoj a provokovali nás. Na dvore svietili v noci reflektormi, od rána do noci vrtajú, búchajú, kosia, pália, nadávajú deťom, jednoducho, toto by našťvalo každého, aj zdravého človeka,“ opisuje Adrian situáciu, v ktorej sa s otcom ocitli. To, že by →

Každý máme kúsok aspergera

Mgr. Katarína Borguľová, špeciálna pedagogička Aspergerov syndróm je, zjednodušene povedané, extrémne citové uzavretie osoby do samej seba, do svojho sveta, s vyhraneným záujmom. Aspergerov syndróm je porucha autistického spektra, pri ktorej sa prejavuje narušenie v oblasti sociálnej interakcie, komunikácie a vzorcov správania. Deti aj dospelí s týmto syndrómom sú pre naše okolie rovnako nebezpeční ako my sami za istých okolností. Majú „čistú“ dušu, nikdy neútočia, ale potrebujú sa chrániť aj v situáciách, ktoré my považujeme za bezpečné. Takíto ľudia byvajú veľmi frustrovaní, najmä rôznymi zmenami, na ktoré nie sú pripravení, situáciami, ktoré nechápu. Zvyčajne sú veľmi inteligentní, vysvetlenia chápu, majú mimoriadne citlivé zmyslové vnímanie, pocit neistoty kompenzujú uzavretím sa do svojho sveta a rôznymi rituálmi. Človek s Aspergerovým syndrómom nemôže za to, aký je a sám to má ťažké. Títo ľudia napríklad nechápu humor, treba ich to naučiť, nerozumejú dvojzmyslom, treba im ich zmysel trezlivito vysvetľovať. Zároveň sa musia naučiť, že nie na všetko sa dá vopred pripraviť. Poteší ich, ak sa začnete zaujímať o to, čo ich baví, o ich svet. Ak si získate ich dôveru, veľmi radi vás tam pustia, nesmiete ich však sklamať. Nefahajte ich nasilu z ich sveta von, naopak, pokúste sa vojsť dnu.

Videa a fotografie. Každý má svoju verziu toho, čo sa na ulici robí. Vpravo poslanec PALUŠKA.

→ neustály ruch rozčúľil aj zdravého človeka, zdôrazní. O to viac, že potrebuje ticho a pokoj, aby sa mohol venovať svojej veľkej záľube – programovaniu. Má svoje každodenné rituály, zabehnutý program, znervóznie pri neočakávaných udalostiach a všetko má svoj presný čas. Ak si myslíte, že to nie je normálne, v jeho svete je to úplne bežné. Adrianovi totiž už v detstve diagnostikovali Aspergerov syndróm, s ktorým sa jeho najbližší musia pasovať každý deň. A aj on sám, bez pochopenia okolia, ktoré ho verejne vyhlasuje za nebezpečného a nepričetného. „Ak vás niekto neustále provokuje, netreba sa čudovať, že na to reagujem. Ale určite sa nevyzliekam donaha ani po nikom nestrieham, nemám žiadnu zbraň,“ uvoľní sa Adrian. „Stále volajú na mňa políciu, vraj sa im nebezpečne vyhrážam, ale nie je to pravda. Napokon, doteraz mi nič nepreukázali. Toto sú obyčajné susedské vojny, pretože nás chcú odtiaľto vyštváť. Ich sa spýtajte, prečo. Sú to xenofóbi, jednoducho im sem nepasujeme. Bojím sa len, že využijú všetko, aj známosti, aby ma umiestnili na psychiatriu. Lenže ja tam nepatrím, mali by si niečo autizmu a Aspergerovom syndróme naštudovať. Pretože oni o tom vedia a zámerne to zneužívajú.“

Videá a provokácie

Obe zúčastnené strany nám poskytli vlastné videá a fotografie, ktoré monitorujú vyhrotenú situáciu medzi susedmi. Každý každého sleduje, fotí, nahráva a k tomu pravidelné policajné hliadky, nervy by tam rupli každému. V strede záujmu je Adrian, ktorý má okrem nepriateľov aj svojich kamarátov, spolužiakov a veľkú záľubu – počítače. Jednoducho normálny život. „Od siedmich rokov programujem, vyvíjam aplikácie. Okrem toho čítam, cvičím. Len pokoj by som potreboval. Nie, aby tu susedia pol dňa páľili bohviečo a dym nám znepríjemňoval celý víkend. Som svojprávny, robím si „vodičák“ a budem sa brániť.

Aj v čase našej nedohodnutej návštevy asistovala privolaná polícia. Všetko sa slušne vysvetľilo.

FOTO: MIRO MIKLAS

„Sú to xenofóbi, jednoducho im sem nepasujeme.“

Nikde sme nemali žiadne problémy, iba tu, v Chyzerovciach.“ Uplynie dohodnutých štyridsať päť minút a Adrian znervóznie. Jeho pokoj sa mení na nepokoj a zjavne chce debatu ukončiť. Rozlúčime sa, aby mohol odísť. Chápeme ho, náš čas v jeho svete uplynul a musíme si ísť každý po svojom.

Všetko preverujú

Všetci zúčastnení tvrdia, že polícia nikdy nekoná a celú situáciu ignoruje a zľahčuje. V tom sa vzáčne zhodujú obe strany. „Prokuratúra preverila postup polície. Zistili sme, že polícia ukončila objasňovanie všetkých priestupkov bez vykonania znaleckého dokazovania zdravotného stavu podozrivého v čase spáchania priestupku. Na tento nesprávny postup policajtov sme upozornili Okresné riaditeľstvo PZ v Nitre. Prokurátorka podala v priestupkových konaniach šesť protestov proti záznamom o odložení veci, nakoľko ich správny orgán odkladal s odôvodnením, že podozrivý v čase spáchania skutku trpel duševnou poruchou, pre ktorú nemohol rozoznať, že svojím konaním

porušuje alebo ohrozuje záujem chránený zákonom, alebo nemohol ovládať svoje konanie. Bez toho, aby lekárske správy, na ktoré správny orgán poukazoval, obsahovali posúdenie zdravotného stavu podozrivého z priestupku v čase spáchania priestupku (!). V jednom prípade bol daný pokyn na začatie trestného stíhania vo veci,“ uviedol pre Život Jaroslav Maček, hovorca Krajskej prokuratúry v Nitre. Adrian, ktorý odcituje presný zákon, vie, aké sú jeho práva a je rozhodnutý brániť sa. „Nie som žiadny nesvojprávny blázon,“ hovorí. Pomáha mu advokát Peter Homola, ktorý je presvedčený, že jeho klientovi skutočne ubližujú. „To, že nie je všetko v poriadku, potvrdzuje aj skutočnosť, ako sa k nemu správajú štátne orgány. Práve dnes sme mali prísť na políciu, volal som dopredu, že sa ospravedlňujem, že Adrian bude meškať. Jemu to občas trvá, kým sa vychystá... Meškali sme pätnásť minút, policajka bola doslova drzá, vraj už nebude mať na nás čas. Vysvetľoval som jej, že to nie je naschvál, ale jej ochota bola nulová. Až keď som si vypýtal jej služobné číslo a meno, zmenila rétoriku. Šokovaný som tiež z priestupkového konania, kde Adrianovi odopierajú právo na právneho zástupcu, dokonca

ma osočili, že som bez chrbtovej kosti, že zastupujem „takého“ človeka! Pracovníčka, ktorá mala priestupok prejednať, dostala pokyn, aby bol môj klient uznávaný vinným, ak sa nedostaví. Existuje o tom úradný záznam, pokojne si ho vyžiadajte. Čo si mám potom o tom myslieť? A čo si má myslieť môj klient? Má svoj svet, svoje nemenné rituály a možno sa niekomu zdá čudný. No rozhodne nie je nesvojprávny, nebezpečný a nepričetný. Potvrdili to aj lekári,“ dodáva advokát.

Zabudnutá tolerancia

Tento príbeh nemá zatiaľ žiadny záver, vyostrený susedský spor sa stupňuje, otázne je, kam až nepochopenie, zlosť a bezmocnosť oboch strán zájdu a čo a kto bude ich obeťou. „My sme tu tiež doma a odísť sa nechystáme,“ hovorí Adrianov otec Marián. „Verím, že sa všetko dá do poriadku a bude pokoj, chce to len trocha pochopenia z druhej strany.“ Možno by stačilo málo, prestať sa atakovať policajnými hliadkami a pokúsiť sa opatrne vstúpiť do sveta toho druhého. Lebo hoci dobrý plot robí dobrých susedov, dobrý sused, na ktorého sa v prípade núdze môžete bez problémov obrátiť, je na nezaplatenie.

HENRIETA ĎUROVÁ